

Sander de Heer *Ferdinand het witte neushoornbeest*

Toelichting voor de docent(e)

Groep 4 voorlezen, groep 5 t/m 8 zelf lezen

Lesduur: 30 minuten

Lesdoel: • leesbevordering
• de kinderen maken kennis met een bijzonder genre: een geïllustreerd verhaal op rijm

Dit boek komt waarschijnlijk het beste tot zijn recht als het wordt voorgelezen.

Ook in groep 8 kan het nog goed voorgelezen worden.

A Introductie

U laat het omslag en enkele platen uit het boek zien en vertelt iets over de schrijver. Lees het begin van het verhaal voor: fragment 1, bladzijde 6 t/m 8. Geef de kinderen na het voorlezen eerst even de gelegenheid om spontaan te reageren op het verhaal. Hoe vinden ze het?

Vraag daarna of ze iets is opgevallen aan de manier waarop het verhaal is opgeschreven.

Lees eventueel de eerste vier regels nog eens voor. Het hele verhaal is op rijm (a-b-a-b) geschreven. Soms rijmen niet alleen de laatste woorden van de zinnen, maar ook woorden binnen een zin. Laat de kinderen in de volgende zin de rijmwoorden zoeken:

'maar zijn die op, dan eet ie drop, bij voorkeur dubbelzout' (zin 4 bladzijde 6). Vertel dat dit 'binnenrijm' genoemd wordt.

Lees nu opnieuw bladzijde 6 voor en laat de plaat nog eens zien. Vertel de kinderen dat ze er straks op het kopieerblad vragen over moeten beantwoorden. Deel vervolgens het kopieerblad uit.

B Uitvoering

De kinderen maken de opdrachten op het kopieerblad. Na afloop bespreekt u de antwoorden. Laat de kinderen hun antwoord steeds motiveren.

C Afronding

U vertelt dat Ferdinand toch wel een beetje eenzaam is in Nederland. Op een dag leest hij in de krant een advertentie van Jacobijn, een volslank olifantje. Jacobijn zoekt een man. Ferdinand wil haar graag ontmoeten. Hij schrijft Jacobijn een brief en krijgt een brief van haar terug. U leest Ferdinands brief voor (fragment 2, bladzijde 28) en Jacobijns reactie (fragment 3, bladzijde 40). Vertel dat ze elkaar uiteindelijk ontmoeten, maar dat Ferdinand eerst nog allerlei avonturen beleeft.

Wanneer u meer tijd aan het boek wilt besteden kunt u gebruikmaken van de keuzeverwerking. Die kunt u direct koppelen aan de les of op een ander moment in de week laten terugkomen.

D Keuzeverwerking

- 1 In het verhaal worden enkele brieven geschreven. Alle brieven zijn op rijm. Laat de kinderen zelf zo'n brief op rijm schrijven. Dat kan een brief zijn waarin Ferdinand zijn ouders vertelt dat hij met Jacobijn gaat trouwen, maar de kinderen kunnen ook zelf een brief bedenken voor hun eigen familie of vrienden.
- 2 Laat de kinderen nog eens goed naar de platen in het boek kijken en vraag of hun iets opvalt. Hoeveel kleuren zouden er voor de illustraties gebruikt zijn?
Laat de kinderen een tekening maken waarin ze op dezelfde manier omgaan met kleur en lijn als in het boek.

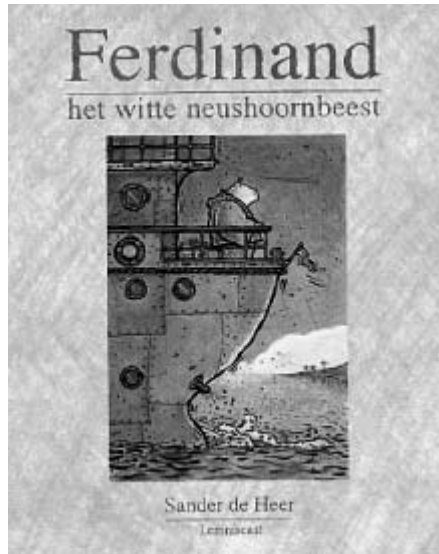
Andere boeken over verhuizen

Syl van Duyn, *Hallo aarde, hier maan*
Martha Heesen, *De vloek van Cornelia*
Vivian den Hollander, *Een huis vol dozen*
Guus Kuijer, *Grote mensen, daar kun je beter soep van koken*
Sjoerd Kuiper, *Het zakmes*
Paul Maar, *Andere kinderen wonen ook bij hun ouders*
Margaret Mahy, *De bende van Fortuin*
Els Pelgrom, *De zwervers van de Zakopane*
Ulf Stark, *Doldwazen en druïloren*
Ulf Stark, *Mijn vriend de sjeik*
Anke de Vries, *Memo zwijgt*
Anke de Vries, *Bij ons in de straat*
Ellen de Wachter, *Ze zijn raar... echt waar!*

Over Sander de Heer

Sander de Heer (1958) hield zich van jongs af aan bezig met tekenen en toneelspelen, zelfs zoveel dat het op de middelbare school niet erg wilde vlotten. Na zijn eindexamen havo werd hij toegelaten tot de Kunstacademie in Utrecht, waar hij in 1982 afstudeerde als grafisch en illustratief vormgever. Vervolgens kwam hij in Amsterdam bij een theatergroep terecht. Hij speelde in verschillende (kinder)theaterproducties en enkele televisieseries, waaronder *Vrienden voor het leven*. Zijn laatste theaterproductie was *Scrooge* in theater Bellevue en in de nieuwste *Flodder* film heeft hij ook een rol. Tevens schreef en regisseerde hij voor Amsteltoneel het stuk *Ondersteboven*.
Ferdinand, het witte neushoornbeest ontstond toen hij weer jeuk in zijn vingers kreeg en achter zijn tekentafel ging zitten tekenen en schrijven.

Kopieerblad

Sander de Heer

Ferdinand het witte neushoornbeest

- 1 Beantwoord de volgende vragen.
 - Je hebt de plaat van Ferdinand gezien. Beschrijf in het kort hoe Ferdinand eruitziet.
 - Wat eet Ferdinand graag?
 - Waarom vertrekt Ferdinand uit Swahili?

- 2 Lees de brief die Ferdinand aan zijn familie schreef:

*Lieve paps en lieve mams en lieve oom en opa,
Er is alweer een maand voorbij sinds ik hier aankwam over zee.
Die bootreis duurde nogal lang (je moet langs heel Europa),
Ik was een béétje misselijk, maar verder viel 't mee.*

*Ik heb een huis in Nieuwersluis, een tuin en stromend water,
En als ik hier moet plassen, wel dan ga ik op 'toilet'.
Ik heb nog niet veel vrienden, maar dat komt wel, ietsje later.
Mijn burens zijn twee koeien en die zitten op ballet!*

*Het is heel koud hier en... o ja, ik heb een eigen brommer!
Die kreeg ik gratis en voor niets, want ik bezorgde de krant.
Ik stop alvast in deze brief een sappige komkommer.
Dag paps en mams en allemaal, de groetjes, Ferdinand.*

- Onderstreep de woorden die rijmen in dezelfde kleur. Let ook op rijmwoorden binnen een zin.
- Noem nu drie verschillen tussen Swahili en Nederland die je uit het verhaal kunt halen.
- Hoe denk je dat de komkommer aankomt in Swahili?

De fragmenten

Fragment 1 – Ferdinand het witte neushoornbeest

Het neushoornbeest is kort gezegd een kanjer van een dikkerd.
Een beetje schuchter daar niet van, maar met een hart van goud.
Hij eet 't liefst komkommertjes, daar is 't ie op verkikkerd.
Maar zijn die op dan eet ie drop, bij voorkeur dubbelzout.

Nu groeien er in Afrika, waar deze beesten leven,
Zo goed als geen komkommers, want het is daar veels te heet
En door de hitte blijft de drop steeds overal aan kleven.
Het wordt al snel een zootje als je van die dingen eet.

Soms roept er één: 'Ik ben 't zat! Ik blijf niet langer plakken.
Ik krijg d'r echt een punthoofd van. Het is wel mooi geweest.
Ik keer gewoon m'n spaarpot om en ga m'n koffers pakken.'
Iets soortgelijks deed Ferdinand, het witte neushoornbeest.

Hij woonde met familie aan de zuidkant van Swahili,
In een sober doorzonhutje aan het Swahileense strand.
Op een ochtend overviel ie heel de neushoornbeestfamilie,
Gaf iedereen een pakkerd want hij ging naar Nederland.

Een winterochtend kwart voor zes en Nieuwersluis ontwaakte.
Het neushoornbeest zat voor het raam van een eenvoudig rijtjeshuis.
Hij keek wat dromerig naar buiten, waar het vroor en waar het kraakte.
Weet je wat, dacht Ferdinand, ik schrijf een brief naar huis.

Dit schreef hij:

*Lieve paps en lieve mams en lieve oom en opa,
Er is al weer een maand voorbij sinds ik hier aankwam over zee.
Die bootreis duurde nogal lang (je moet langs heel Europa),
Ik was een béetje misselijk, maar verder viel 't mee.*

*Ik heb een huis in Nieuwersluis, een tuin en stromend water,
En als ik hier moet plassen, wel dan ga ik op 'toilet'.
Ik heb nog niet veel vrienden, maar dat komt wel, ietsjes later.
Mijn burens zijn twee koeien en die zitten op ballet!*

*Het is heel koud hier en... o ja, ik heb een eigen brommer!
Die kreeg ik gratis en voor niets, want ik bezorgde de krant.
Ik stop alvast in deze brief een sappige komkommer.
Dag paps en mams en allemaal, de groetjes, Ferdinand.*

Fragment 2 – Ferdinand het witte neushoornbeest

*Lieve juffrouw Jakobijn, ik zeg het u maar eerlijk:
Ik ben op ú en bovendien van oor tot smoor verliefd!
Al ben ik een wit neushoornbeest, ik vind u zeer begeerlijk.
U moest 's weten, hoe u mij van top tot teen belieft.*

*De olifant is mij het liefst. (Vooraf volslanke types!)
Ik val niet zo op neushoornsteefjes. Dat u het maar weet.
Mijn dorst naar u is als een put, die breed en o zo diep is.
Ikzelf ben net zo breed en eet komkommers bij de vleet.*

*U wilt wat van de wereld zien? Wel, ik ben zéér reislustig.
Mijn brommer en mijn achterop zijn nogal zwaar gebouwd.
En van nature zijn wij tamelijk gemoedelijk en rustig.
Dat was 't dan. Groet, Ferdinand. Het beest dat van u houdt!*

Fragment 3 – Ferdinand het witte neushoornbeest

*Zeer hooggeachte neushoornheer, had Jakobijn geschreven.
Ik dank u voor uw fijne brief, waar zoveel moois in stond.
Al vond ik toch een enk'le zin een ietwat overdreven.
Dat van die brede put en zo, dat lijkt mij niet gezond.*

*Dat neemt niet weg, dat ik u graag 's van nabij zou leren kennen.
Van alle brieven die ik kreeg bent u de beste kandidaat.
En om u al een beetje aan mijn kop te laten wennen,
Stuur ik u vast een fotootje, waar mijn gezicht op staat.*

*Dan rest mij nog een voorstel om elkander te ontmoeten:
Liefst met de Kerst om vijf voor vijf, op het station van Vught.
Met een komkommer in uw knoopsgat hoop ik u daar te begroeten.
En Ferdinand... hij was zo blij, en ook zo opgelucht.*